

Propozycja zajęć zdalnych „Włączamy wielokulturowość!” dla klas IV-VI



Twój Chrystus – Żydem

Twoje auto – Japończykiem

Twoja pizza – włoska

Twoja demokracja – grecka

Twoja kawa – brazylijska

Twój urlop – turecki

Twoje liczby – arabskie

Twoje pismo – łacińskie

A Twój sąsiad tylko cudzoziemcem?¹

- ❖ Napisz na tablicy pionowo słowo: WIELOKULTUROWOŚĆ. Niech dziecko dopisze słowa kojarzące mu się z wielokulturowością, wykorzystując w zapisie swoich skojarzeń litery z tablicy. (ZWYCZAJE, ARCHITEKTURA STEREOTYP LUDZIE KOŚCIOŁY, itd.)
- ❖ **Wyruszamy w wielokulturową wirtualną wycieczkę!**
Wyświetl lub zawieś mapę waszego miasta. Razem z dzieckiem zastanówcie się, co w okolicy szkoły, w dzielnicy i w całym mieście jest dowodem kulturowej różnorodności, podkreśl by szukało kierując się różnymi kategoriami: cerkiew, nazwa ulicy, która pochodzi od nazwiska sławnego człowieka innej narodowości, restauracja włoska, bar z kebabami, zagraniczna sieć sklepów typu Biedronka, kulturowe tygodnie w tych sklepach: np. portugalski, francuski, przegląd kina rosyjskiego, bazar, na którym pracują Ormianie, Nigeryjczycy, Wietnamczycy...
- ❖ Opowiedz o znanych, popularnych na całym świecie kuchniach, potrawach tradycyjnych. Proponuję użyć tego tekstu o gołąbkach i ugotować je na obiad razem z dzieckiem: ²

Granica między zawłaszczaniem a dbaniem o własną tożsamość i podkreślaniem odrębności w kulinariach jest szczególnie płynna. Weźmy gołąbki. Wymieniamy je z dumą w pierwszej dziesiątce naszych potraw narodowych. Tak samo wymieniają je Szwedzi i Rosjanie, Ukraińcy i Węgrzy oraz mieszkańcy krajów kaukaskich. Mam na myśli "nasze" gołąbki, czyli mięso i ryż zawinięte w liście kapusty, uduszone w sosie pomidorowym. Gdybyśmy rozszerzyli pojęcie o te zawijane w liście winogron, to do grupy posiadaczy gołąbkowej własności intelektualnej dołączyliby Grecy, Turcy, Cypryjczycy, Egipcjanie, liczni przedstawiciele krajów bałkańskich oraz bliskowschodnich. W dochodzeniu prawdy na temat tego, czyje są gołąbki, trochę pomaga prześledzenie ich historii.

Obszar, gdzie popularne są rolady z jadalnych liści z nadzieniem z mięsa i ryżu, pokrywa się z obszarem wpływów imperium osmańskiego. Tam, gdzie dotarł dwór Sulejmana I, tam gołąbki się zakorzeniły, mimo że imperium upadło. Przy czym w zależności od tego, czy klimat sprzyjał uprawom winorośli, czy kapusty, ich opakowanie jest odmienne. Dotyczyło to nie tylko miejsc podbitych (Węgry), ale też sąsiadujących (Polska, Rosja) lub współpracujących (Szwecja). Jednak

¹ Tekst plakatu wiszącego na murach Berlina wiosną 1994 r. (źródło: Szymański, *Beyond Borders*, Konferencja Psychologii Międzykulturowej UAM, 1995).

² https://www.wysokieobcasy.pl/wysokie-obcasy/1,96856,16213380,Kuchnia_swiata_golabek_nasz_wspolny.html

przypisanie autorstwa dania kucharzom tureckim oburzyłoby Greków, bo idea, by używać liści jako naczyń, zawijać w nie różne rzeczy, sięga czasów starożytnych. Dzisiejsza wersja jest ponoć wspomniana w opisach podboju Teb przez Aleksandra Wielkiego. Również Żydzi mieliby prawo głosu, bo zrolowane gołąbki to pradawne danie nawiązujące do zwojów Tory i od zawsze podawane przy okazji święta Simchat Tora.

Gdy w przepisach z krajów naszego klimatu pojawiają się pomidory i ryż, nazywanie ich tradycyjnymi staje się jeszcze trudniejsze. Ryż mamy tylko importowany, a pochodzące z Ameryki pomidory do powszechnej uprawy weszły dopiero w XIX wieku. Daje się w przepisach na gołąbki z poszczególnych krajów wychwycić elementy charakterystyczne, które czynią je lokalną specjalnością: Węgrzy dodają do nadzienia kminek i paprykę, Ukraińcy zapiekają swoje w piecu chlebowym, Rosjanie używają sporej ilości grzybów, a Szwedzi podają z sosem z borówek - ale te wyróżniki nie są obowiązkowe. To przecież danie kuchni domowej, zatem wersji może być wiele, a każda uprawomocniona.

- ❖ Niech dziecko wymieni znane mu elementy kultury: sztuka, religia, strój, język, wartości, święta. Pomóż ewentualnie uzupełnić listę. Twórzycie tabelkę i zapisujecie wypowiedzi. Przykład tabeli:

Elementy kultury	Kultura imigrantów	Kultura polska
sztuka		
religia		
język		
strój normy		

Takie wprowadzenie do głównej części ćwiczenia ma pozwolić na zdobycie jak największej ilości informacji o innej kulturze. Spróbujcie stworzyć wspólną historię pewnego młodego człowieka. Użyj piłki i przekaz ją dziecku, zaczynając od słów: „Jest to historia młodej dziewczyny o imieniu Aisha, która urodziła się w Czeczeni...”. Zadaniem dziecka jest dopowiedzenie kolejnego zdania, jakie przyjdzie mu do głowy. Zapiszcie pierwszą historię. Wówczas rozpoczynajcie drugą słowami: „Jest to opowieść o młodym człowieku Pawle, który urodził się w Warszawie...”. Zabawa przebiega jak wcześniej. Po 10-12 rzutach kończymy i obserwator czyta historie utworzone wspólnie. Konieczna jest dyskusja.

Tematy do refleksji: Co sprawia, że dziecko właśnie tak wyobraża sobie historię Aishy i Pawła? A jak rodzice wyobrażają sobie historię tych dwojga? Czy rozumie pojęcie stereotypu i co ono według niego oznacza? Czy pojawiły się jakieś stereotypy? Czy te historie mogły wydarzyć się w rzeczywistości?

- ❖ Zaaranżujcie w domu (po kwarantannie - w szkole) dni kultury (czeczeńskiej, gruzińskiej, ukraińskiej, mongolskiej, wietnamskiej itd., w zależności od tego, z jakich krajów pochodzą uczniowie szkoły, do której chodzi dziecko lub inni jego zagraniczni znajomi), pokazy tradycyjnych tańców czeczeńskich czy gruzińskich, ukraińskich haftów lub pieśni, prezentacji godeł, flag i alfabetów, degustacji tradycyjnych potraw bądź pokazu zdjęć obrazujących piękno krajobrazu oraz kultury krajów dzieci cudzoziemskich. Umożliwi to stworzenie przestrzeni, dającej dzieciom szansę zaprezentowania swojej tradycji. Wpłyne pozytywnie na ich poczucie wartości (w tym, kiedy to będzie możliwe, akceptacji przez środowisko szkolne), a dla polskich uczniów będzie to okazja do bliższego poznania kultury i zwyczajów zagranicznych kolegów oraz zweryfikowania swoich stereotypów na ich temat.

❖ Bajki różnych kultur świata! - <http://miedzykulturowa.org.pl/czytelnia/bajki/>

